

יכול אף בידי אדם כן –

I would think, the same is also by the hands of man

Overview

The גמרא explains that the פסוק וגו' כל חרם teaches us not to make the mistake and derive מיתה בידי אדם from מחויבי מיתה בידי שמים that they can redeem the death penalty by paying. תוספות discusses how we could even have such a thought.

תוספות asks:

יש תימה דהיכי בעי למילף מיתה בידי אדם ממיתה בידי שמים¹ -

This is astonishing; for how did he expect to derive death by the hand of man, from מיתה בידי שמים; that we should require a פסוק to teach us that we cannot derive one from the other; it is seemingly obvious and we do not need a פסוק!

תוספות answers:

[ותירץ מהר"ם² כיון דאיתקש מיתת שור למיתת בעלים -

[And the מהר"ם answered since מיתת שור is equated with מיתת בעלים, therefore - נקיש נמי מיתת בעלים בידי אדם³ למיתת בעלים שעל ידי שור]:

We should also equate מיתת בעלים בידי אדם (where he is to be executed by ד"ד) to מיתת בעלים on account of his ox killing a person (which is בידי שמים)

Summary

We should equate the two מיתות written by שור הנסקל (בידי שמים and בידי אדם).

Thinking it over

How is מיתה בידי שמים more stringent⁴ than מיתה בידי אדם?

---

¹ בידי שמים from בידי אדם is more stringent than מיתה בידי שמים, so why would we think we can derive מיתה בידי אדם from בידי שמים? See 'Thinking it over'.

² There were a number of the בעלי התוספות with the name משה; this could be one of them. There are also some called מאיר.

³ See the previous ד"ה לפי that יומת וגם בעליו יומת is referring to מיתה בידי אדם and the פסוק בפשטות is also referring to מיתה בידי שמים, so just as we compare מיתת השור to מיתת בעלים (ע"י אדם) that we require twenty-three, similar we should equate the two implied מיתות (which are ע"י שמים and ע"י אדם) to each other; just as בידי שמים can be redeemed, so too בידי אדם should also be redeemed.

⁴ See footnote # 1.